

Sygn. akt I AGa 205/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Sędziowie:	SSA Paweł Rygiel SSO (del.) Izabella Dyka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Grzegorz Polak

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2021 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. w Z.

przeciwko R. J. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 13 lutego 2019 r. sygn. akt IX GC 1065/18

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Paweł Rygiel SSA Sławomir Jamróg SSO (del.) Izabella Dyka

Sygn. akt I AGa 205/19

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 6 lipca 2018 r. strona powodowa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanego R. J. (1) kwoty 96.042,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od poszczególnych kwot składających się na należność główną oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Strona powodowa powołała się na dostarczenie zamówionych towarów i wystawienie pozwanemu czterech faktury VAT na łączną kwotę 96.042,45 zł. Pomimo wezwania do zapłaty pozwany nie uiścił należnej ceny.

Sąd Okręgowy w K. wydał w dniu 20 lipca 2018 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt(...)), którym uwzględnił żądanie pozwu.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany początkowo podniósł, że nie potwierdził dowodów dostawy i faktur przedłożonych przez stronę powodową. Nikogo nie upoważnił do odbioru towaru i dokumentów. Nie potwierdził warunków sprzedaży określonych na fakturach. W piśmie przygotowawczym z dnia 7 grudnia 2018 r., ostatecznie potwierdził otrzymanie towarów i zaksięgowanie faktur dochodzonych pozwem. Podał jedną, że strona powodowa notorycznie dostarczała towar w ilości większej, niż zamawiana. W ostatniej dostawie strona powodowa bez poinformowania pozwanego zmieniła kluczowy i rozpoznawalny na rynku towar tj energetyk B. w puszcze 250 ml na wersję energetyka B. w puszcze 310 ml. Dostarczony produkt był w wyższej cenie i nie był pożądanym na rynku w przeciwieństwie do zamawianego. Fakt zamiany towarów miał potwierdzić pracownik strony powodowej Ł. J.. Wydłużenie czasu na poszukiwanie odbiorców spowodowało kłopoty płatnicze pozwanego. Towar został sprzedany poniżej ceny zamówienia. Pozwany wniósł też o rozłożenie świadczenia na raty

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2019 r. sygn. akt IX GC 1065/18 Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od R. J. (1) na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. kwotę 96.042,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od: kwoty 43,69 zł od dnia 9 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty, - kwoty 52.781,48 zł od dnia 9 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty, - kwoty 28.811,52 zł od dnia 6 lutego 2018 r. do dnia zapłaty i od kwoty 14.405,76 zł od dnia 6 lutego 2018 r. do dnia zapłaty (pkt I) oraz zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 10.220 zł tytułem kosztów procesu (pkt II).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący, uznany za niesporny stan faktyczny:

Strona powodowa sprzedała pozwanemu szereg towarów w listopadzie i grudniu 2017 r. Na tej podstawie strona powodowa wystawiła pozwanemu następujące faktury VAT: nr (...) z dnia 24 listopada 2017 r. na kwotę 54.781,48 zł z terminem zapłaty do dnia 8 stycznia 2018 r., nr (...) z dnia 24 listopada 2017 r. na kwotę 43,69 zł z terminem zapłaty do dnia 8 stycznia 2018 r., nr (...) z dnia 22 grudnia 2017 r. na kwotę 28.811,52 zł z terminem zapłaty do dnia 5 lutego 2018 r., nr (...) z dnia 22 grudnia 2017 r. na kwotę 14.405,76 zł z terminem zapłaty do dnia 5 lutego 2018 r.

Pozwany otrzymał towary opisane na fakturach. Pozwany zaksięgował wszystkie faktury. Pozwany odsprzedał następnie towary zakupione od strony powodowej. Pozwany nie zapłacił stronie powodowej należności wynikających z wystawionych faktur VAT.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany co do zasady potwierdził złożenie zamówień u strony powodowej, przy czym zarzucił jedynie niezgodność dostawy z zamówieniami w stosunku do trzech faktur. Dostawa towaru z pierwszej pozycji z faktury nr (...) miała być zawyżona o 50 % ilości w stosunku do zamówienia. Ponadto towar objęty fakturami nr (...) dostarczono w puszkach o pojemności 310 ml, zamiast w puszkach o pojemności 250 ml. Sąd zwrócił uwagę, że jakkolwiek pozwany zażądał wymiany towaru, to jednak ostatecznie zgodził się za namową przedstawiciela handlowego strony powodowej na zakup towaru. Wg twierdzeń pozwanego przedstawiciel strony powodowej miał bowiem pomóc w szybkiej odsprzedaży towaru. Towar udało się odsprzedać po około miesiącu. Pozwany zaksięgował faktury VAT wystawione przez stronę powodową. Biorąc pod uwagę zasady rachunkowości i obowiązki wynikające z ustawy o podatku od towarów i usług zaksięgowanie przez pozwanego faktur VAT jest równoznaczne z potwierdzeniem dokonania transakcji wskazanych na fakturach. Zaksięgowanie faktur nieodzwierciedlających rzeczywistego stanu rodziłoby natomiast konsekwencje prawno-podatkowe wykraczające poza ramy niniejszego postępowania. Powyższe okoliczności prowadzą do jednoznacznego wniosku, że pozwany pomimo kwestionowania w części zgodności dostarczonego towaru zamówieniami ostatecznie zgodził się na zakupienie towaru odbiegającego w części pod względem ilości i pojemności od zamówień. Pozwany zgodził się na modyfikację zamówień i kupił towary faktycznie dostarczone przez stronę powodową, a opisane na fakturach VAT nr (...). W konsekwencji strony zawarły umowę sprzedaży w rozumieniu art. 535 kc na warunkach zmodyfikowanych przez stronę powodową i zaakceptowanych przez pozwanego. Pozwany był zatem zobowiązany do zapłaty ceny.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia okoliczność, że pozwany liczył na szybszą odsprzedaż, a odsprzedał towary po około miesiącu. Zgodnie z art. 535 kc kupujący jest bowiem zobowiązany zapłacić cenę na skutek wydania sprzedanej rzeczy. Skoro pozwany zgodził się kupić towar (również w części odbiegającej od złożonego zamówienia), to ponosi ewentualne ryzyko związane z problemami dalszej odsprzedaży tego towaru. Niezależnie od tego pozwany nawet nie dowodził, że odsprzedaż towaru po około miesiącu była zdarzeniem nietypowym, odbiegającym od standardowych transakcji. Doświadczenie życiowe prowadzi do wniosku, że odsprzedaż towaru (w tak znacznej ilości- kilkadziesiąt tysięcy sztuk napojów) po około miesiącu jest dobrym wynikiem prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto strona powodowa udzieliła pozwanemu tzw. kredytu kupieckiego- termin zapłaty odroczyła aż o 45 dni, choć zgodnie z przepisami ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych termin zapłaty nie powinien przekraczać 30 dni. Pozwany odsprzedał towar przed upływem 45 dni (a nawet przed upływem 30 dni), a zatem powinien dysponować środkami finansowymi na zapłatę stronie powodowej ceny w umówionym terminie. Pozwany tymczasem nie zapłacił stronie powodowej umówionej ceny, pomimo odsprzedaży towaru, albowiem jak wyjaśnił, otrzymane pieniądze przeznaczył na spłatę wcześniej wymagalnych zobowiązań. Ogólnikowe twierdzenia pozwanego, że miał trudną sytuację finansową w żaden sposób nie zwalniało go z obowiązku zapłaty ceny na rzecz strony powodowej. Skoro pozwany zdecydował się na zakup towarów, to powinien zapłacić cenę zwłaszcza, że odsprzedał zakupiony towar i otrzymał stosowną zapłatę od jego kontrahentów. Sąd przy tym zwraca uwagę, że pozwany mógł- po zorientowaniu się co do niezgodności między zamówieniem a dostawą- zwrócić dostarczony towar i zażądać skorygowania faktur, czego jednak nie uczynił, gdyż zgodził się na dostawę pomimo częściowej niezgodności z jego zamówieniem.

W tych okolicznościach zdaniem Sądu Okręgowego zbędne było dopuszczenie dowodu z zeznań świadka Ł. J..

Żądanie pozwu uznano więc za zasadne. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Sąd Okręgowy przyjął brak podstaw do rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty. Odwołując się do art. 320 k.p.c. wskazał, że pozwany powinien wykazać szczególnie uzasadnione okoliczności. Takie zaś nie zostały wykazane. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach powołano art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany zaskarżając orzeczenie w całości, zarzucając naruszenie przepisów postępowania a to:

- art. 233§1k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, że pomimo niezgodności towaru umową pozwany zaakceptował tę niezgodność oraz że wobec tego winien zapłacić cenę w pełnej wysokości za dostarczony towar;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez lakoniczne odniesienie się do nieuwzględnienia wniosku pozwanego w przedmiocie rozłożenia świadczenia na raty, a tym samym niedoniesienie się w pełni do podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia;

- art. 217 §1 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez odmowę przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka Ł. J. na okoliczność nienależytego wykonania zobowiązania przez stronę powodową, dostarczenia niezamówionego towaru w niewłaściwej ilości i rodzaju, podczas gdy okoliczności te mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

- art. 5 k.p.c. oraz art. 212 §2 k.p.c. poprzez nieudzielenie przez Sąd stronie pozwanej, występującej w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika niezbędnego pouczenia co do czynności procesowej, co spowodowało naruszenie zasady prawdy materialnej oraz konieczność wniesienia apelacji, celem ochrony praw podmiotowych pozwanego.

R. J. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Skarżący wskazał, że towar został zamówiony zgodnie z określoną specyfikacją, a towar w części został dostarczony niezgodnie z zamówieniem. Skoro świadczenie zostało spełnione niezgodnie z umową, to wpływa to na wartość. Ta niezgodność z umową polegająca na większej ilości towaru w sposób sztuczny zwiększyła cenę zamówienia. Zdaniem skarżącego istotne dla sprawy miały być zeznania świadka R. J. (2), który miał potwierdzić, że dochodzona należność nie odpowiada wartości gospodarczej pierwotnej umowy (czyli zamówienia na mniejszą ilość towaru i o innej specyfikacji).

Pozwany nadto zarzucił, że występował bez profesjonalnego pełnomocnika, a Sąd wiedząc, że dysponuje on dokumentami mającymi znaczenie dowodowe nie wezwał o ich przedłożenie, nie pouczył o możliwości ich złożenia na etapie wcześniejszy ma dopiero wskazał w toku procesu, że pozwany będzie mógł jej przedstawić na etapie apelacji.

Zdaniem pozwanego Sąd niezbyt też wnikliwie rozważył wnioski pozwanego o rozłożenie na raty i nie wskazał dlaczego uznał, że nie zachodzą wyjątkowe okoliczności pozwalające na rozłożenie zasądzonej kwoty na raty.

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji zwraca uwagę, że bezprzedmiotowe były dla rozstrzygnięcia zeznania świadka R. J. (2), skoro zarówno treść pisma z dnia 7 grudnia 2018, twierdzenia powoda wyrażone na rozprawie w dniu 13 lutego 2019r. jak i także sama treść apelacji wskazuje, że świadek ten miał zostać powołany na okoliczności, które zostały ustalone zgodnie z twierdzeniem pozwanego. Sąd bowiem ustalił, że dostawa towaru z pierwszej pozycji z faktury nr (...) miała być zawyżona o 50 % ilości w stosunku do zamówienia. Ponadto towar objęty fakturami nr (...) dostarczono w puszkach o pojemności 310 ml, zamiast w puszkach o pojemności 250 ml. Tak też twierdził sam pozwany (k.104). Dowód z zeznań R. J. (2) słusznie więc został pominięty jako bezprzedmiotowy dla rozstrzygnięcia.

Pozwany niewątpliwie podnosił, że towar nie odpowiadał jego zamówieniu co do ilości i co do wielkości opakowania, jednak nie zaprzecza to okoliczności, że towar dostarczony przez stronę powodową przyjął, faktury zaksięgował a następnie towar ten dalej odsprzedał. Zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. jest o tyle nieadekwatny, że Sąd Okręgowy uznał brak potrzeby prowadzenia postępowania dowodowego w sytuacji gdy istotne dla sprawy fakty nie były sporne pomiędzy stronami. Pozwany podnosił zarzut naruszenia tego przepisu w kontekście zarzutu wadliwości przyjęcia przez Sąd, że pozwany zaakceptował niezgodność dostawy względem treści zamówienia. Decydujące jest bowiem zachowanie wyrażone na zewnątrz Nawet jeżeli w orzecznictwie przyjmuje się szerokie rozumienie wady fizycznej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2017 r. II CSK 603/16 LEX nr 2319662), to jednak w tym przypadku z samych twierdzeń pozwanego wynika, że nie chodzi o niezupełność, o niepełne właściwości samego energetyka B. i nie chodziło też o inną właściwość czy użyteczność tego płynu z punktu widzenia celu umowy, lecz o dostawę dodatkowej ilości zamówionego towaru oraz dostawę tego samego towaru w innych opakowaniach a więc w zwiększonej objętości. Przedmiotową dostawę i wystawienie faktur należało więc traktować jako odpowiedź na ofertę z zastrzeżeniem zmian niezmiennych istotnie treści oferty, które poczytuje się za jej przyjęcie (art. 68¹§1 k.c.). Nie było także wykluczone w odniesieniu do energetyka B. w większych opakowaniach przyjęcie, że przesłanie towaru w innych opakowaniach, które nie były objęte zamówieniem pozwanego, stanowiło ofertę zawarcia dodatkowej umowy w ramach działalności obu stron pozostających w stałych stosunkach, która mimo pierwotnych zastrzeżeń została przyjęta przez pozwanego w sposób dorozumiany, albowiem pozwany towar przyjął, przyjął faktury określające cenę nabycia i przystąpił do dalszej odsprzedaży towaru a ponadto zaakceptował faktury poprzez zaksięgowanie w dokumentacji księgowej. Słusznie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że pozwany nie zwrócił faktur ani też nie wnosił o wystawienie faktur korygujących.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje stanowiska, że płyn w większych butelkach nie musi sprzedawać się tak samo jak w mniejszych opakowaniach. Zachowanie strony powodowej, która przesłała towar być może mniej chodliwy, można jednak co najwyżej rozważać w kategoriach braku odpowiedniego współdziałania wierzyciela przy wykonaniu zobowiązania przez dłużnika. Przedstawiciel strony powodowej jak podawał sam pozwany pomógł jednak pozwanemu w sprzedaży tego towaru i jak ustalił Sąd Okręgowy do sprzedaży dalszej doszło stosunkowo szybko. Pozwany ponadto nie podnosił żadnych roszczeń wzajemnych lecz jedynie nie zgadzał się zapłacić stronie powodowej, za towar, który

odebrał i sprzedał. Nie miały więc znaczenia dowody z deklaracji Vat i ewidencji VAT pozwanego za okres od listopada 2017r. do 2018r. Nawet jeżeli pozwany nie został pouczonej o treści art. 6 k.c. i 232 k.p.c., to apelujący nie wskazuje jaki wpływ na rozstrzygnięcie miałyby wcześniejsze złożenie dokumentów. Sąd Apelacyjny ubocznie tylko zauważa, że pozwany nie zgłaszał żadnych wniosków dowodowych mających wykazać, że energetyk w większych opakowaniach miał inne właściwości niż towar w opakowaniach mniejszych.

Powyższe oznacza, że powód miał na podstawie art. 535§1 k.c. obowiązek zapłaty ceny a na podstawie ustawy z dnia 8 marca 2013r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 935 i 1086) odsetki za opóźnienie w zapłacie.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. może być skuteczny jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdy treść uzasadnienia orzeczenia sądu nie zawiera dostatecznie jasnych ustaleń stanu faktycznego i dostatecznego wyjaśnienia podstaw zastosowania prawa materialnego pozwalającego na rozpoznania sprawy przez Sąd drugiej instancji. W tym zaś wypadku Sąd w wystarczający sposób wyjaśnił, że poza trudną sytuacją pozwanego, nie ujawniły się żadne okoliczności wskazujące na podstawę zastosowania art. 320 k.p.c. Trudna sytuacja dłużnika sama w sobie nie jest zaś wystarczająca do rozłożenia świadczenia na raty w sytuacji, gdy pozwany nie wykazuje żadnych szans na ratalne zaspokojenie roszczenia w rozsądnym terminie. Jak też zauważył Sąd pierwszej instancji strona powodowa nie odpowiada za problemy finansowe pozwanego. Jeżeli zaś jest on niewypłacalny winien zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości. Strona powodowa dochodząc należności za odebrany i sprzedany przez pozwanego towar nie narusza art. 5 k.c. Pozwany nie wskazuje jakie okoliczności miały wskazywać na nadużycie prawa przez stronę powodową jak i nie wskazuje okoliczności mające uzasadniać rozłożenie świadczenia na raty.

Z tych względów apelację jako niezasadną oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. , przy zastosowaniu §2 pkt 6 i §10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r. poz. 265).

SSA Paweł Rygiel SSA Sławomir Jamróg SSO (del.) Izabella Dyka